

การคัดเลือกภาคราชการพลเรือน: ถ้าเลือกได้ทำไมจึงไม่เลือกให้ดี

รัชนิวรรณ วนิชย์ถนอม

ศูนย์สรรหาและเลือกสรร สำนักงาน ก.พ.

เพื่อนข้าราชการที่ทำงานด้านทรัพยากรบุคคลในส่วนราชการคนหนึ่งกล่าวกับผู้เขียนอย่างมีอารมณ์โกรธว่า “ทำไมต้องสอบภาค ก. ดูซิว่าจะหาคนมาสมัครสอบได้ก็ยาก พอมาสอบก็ตกภาค ก. อีก สอบไปทำไมไม่รู้ไม่เห็นจะเกี่ยวกันเลย”

คนส่วนใหญ่สงสัยว่า ภาค ก. นั้นวัดอะไร ทำไมต้องสอบภาค ก. หรือ ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป ด้วย แบบวัดความรู้ความสามารถทั่วไปนั้นมีรากฐานมาจากทฤษฎีเชาวน์ปัญญาของ Thurstone ผู้ที่อธิบายว่าเชาวน์ปัญญาแสดงออกด้วยความสามารถหลาย ๆ ด้านที่สัมพันธ์กัน ดังนั้นในการวัดเชาวน์ปัญญา/มักเรียกว่าความรู้ความสามารถทั่วไปของบุคคลก็มักทดสอบด้วยแบบทดสอบที่วัดความสามารถหลาย ๆ อย่าง ซึ่งความสามารถหลักที่วัดกันคือ ความสามารถด้านตัวเลข ด้านภาษา และด้านเหตุผล

ถ้าถามต่อไปว่าทำไมต้องนายจ้างส่วนใหญ่ต้องการพนักงานที่มีเชาวน์ปัญญาดีละ คำตอบก็ตรงไปตรงมาคือ คนที่มีเชาวน์ปัญญาดีกว่า มักจะทำงานได้ผลการปฏิบัติงานดีกว่านะสิ มีข้อมูลเชิงประจักษ์จากงานวิจัยพบว่า โดยทั่วไปผลการทดสอบจากแบบวัดประเภทนี้มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน แม้ว่าโดยลักษณะภายนอกจะมองดูเหมือนว่าไม่สัมพันธ์กันเลยก็ตาม (เรียกว่ามีความคล้ายคลึงกันในเชิงคุณลักษณะ) และด้วยเหตุผลนี้ไม่ว่าระบบการคัดเลือกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การวัดความสามารถทั่วไปยังคงใช้อยู่เสมอ ดังนั้นการคัดเลือกข้าราชการไม่ว่า ในประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน ฮองกง และทุกประเทศในอาเซียนมีการวัดความรู้ความสามารถทั่วไปเป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกข้าราชการด้วยกันทั้งสิ้น

แต่เพียงแค่ว่าความฉลาดอย่างเดียวยังไม่เพียงพอต่อการแสดงผลการปฏิบัติงานที่ดี ดังนั้นในกระบวนการคัดเลือก จึงยังคงมีการวัดความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง (ภาค ข) และการประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่ง (ภาค ค) อีกด้วย ก็ไหน ๆ จะเลือกคนเข้ามาทำงานทั้งที่ เราคาดหวังว่าเราจะได้ข้าราชการที่ฉลาด (ทำให้เรียนรู้ได้ดี) มีความรู้ที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ และยังเป็นคนที่มีความเหมาะสมกับระบบราชการ (เช่น เป็นคนดี เป็นต้น) อีกด้วย

สำหรับคำถามของเพื่อนข้าราชการตอนต้นของบทความ ภายหลังจากอธิบายแล้ว ผู้เขียนก็ถามกลับว่า “ในฐานะของนายจ้าง (หรือผู้ทำหน้าที่แทนนายจ้าง) ถ้าเธอเลือกข้าราชการที่ฉลาดได้ แล้วทำไมเธอลังจะไม่เลือกให้ดีล่ะ” ในฐานะของประชาชนผู้เสียภาษีถ้าเงินภาษีที่นำมาจ่ายเป็นเงินเดือนข้าราชการ เราก็คงอยากเห็นเงินเดือนเราจ่ายให้กับข้าราชการผู้มีความรู้ความสามารถเช่นกัน
